

2η Μπιενάλε Η ανακάλυψη της Θεσσαλονίκης με όχημα την τέχνη

Οι χώροι που θα φιλοξενήσουν τις εκθέσεις της φετινής 2ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης είναι σχεδόν έτοιμοι. Τα έργα που θα εκτεθούν βρίσκονται καθ' οδόν, ενώ οι τρεις επιμελήτριες της Μπιενάλε βιάζονται για να ρυθμίσουν τις τελευταίες λεπτομέρειες. Στο διάλειμμα της δουλειάς τους, η συζήτηση με μία εξ αυτών, την Γκαμπριέλα Σαλγκάδο, είναι διαφωτιστική για μερικά από όσα θα συμβούν στη Θεσσαλονίκη από τις 24 Μαΐου, ημέρα εγκαινίων του μεγάλου εικαστικού γεγονότος.

Συνέντευξη Κώστας Μαρινός

Από την Αργεντινή στη Μεγάλη Βρετανία. Εκεί ήταν ο πρώτος σταθμός της μεγάλης διαδρομής της Γκαμπριέλα Σαλγκάδο στον χώρο της τέχνης. Με γερές σπουδές στις αποσκευές της, σύντομα οι σταθμοί πολλαπλασιάστηκαν. Στη Βαρκελώνη διευθύνει επί πέντε χρόνια το Fundacio Llorens Artigas, ορίζεται επιμελήτρια της συλλογής λατινοαμερικανικής τέχνης του πανεπιστημίου του Έσεξ, συμμετέχει σε ομάδα θεάτρου του Σαν Φρανσίσκο, δίνει διαλέξεις σε διάφορες χώρες, είναι επιμελήτρια των δημοσίων προγραμμάτων στην Tate Modern του Λονδίνου. Αυτή η πολίτις του κόσμου κάνει τώρα μια στάση και στη

Θεσσαλονίκη. Την ανακαλύπτει, και ίσως με τις προτάσεις της για την Μπιενάλε συμβάλλει να την ανακαλύψουμε κι εμείς.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΕΣ ΓΕΦΥΡΕΣ

Η πρόσκληση να γίνει μέλος της ομάδας που θα αναλάμβανε την επιμέλεια της Μπιενάλε σίγουρα την ξάφνιασε, όπως λέει: "Δεν την ήξερα. Είχα ακούσει για την ανάλογη εκδήλωση της Αθήνας, αλλά όχι της Θεσσαλονίκης. Και μάλιστα είχα σκεφθεί αυτό που προβληματίζει πολλούς. Δηλαδή, γιατί τόσες Μπιενάλε σε όλο τον κόσμο; Έχουμε φθάσει πια σε σημείο κορεσμού".

Όμως αποδέχθηκε την πρόταση για έναν πολύ απλό λόγο: πείστηκε ότι η εδώ διοργάνωση έχει

στοιχεία που τη διαφοροποιούν από τις άλλες.

"Ξέρουμε πως πολλές πόλεις που δεν βρίσκονται στο κέντρο του ενδιαφέροντος, στον πολιτιστικό χάρτη του κόσμου αν θέλετε, επιδιώκουν να μπουν σ' αυτό το 'τρένο' των Μπιενάλε για να τις γνωρίσει ο κόσμος. Εγώ ήξερα από την Ελλάδα μόνο την Αθήνα, και η πρόταση αυτή μου κέντρισε το ενδιαφέρον να γνωρίσω μια άλλη Ελλάδα, μια πόλη που αποτελεί συνδετικό κρίκο με τα Βαλκάνια και τη Μικρά Ασία. Ήρθα στη Θεσσαλονίκη και γοητεύτηκα".

Σημαντικό ρόλο για να ενταχθεί στην ομάδα των επιμελητριών ήταν και οι προσωπικότητες των δύο άλλων συναδέλφων της, της ελληνίδας Συραγώς Τσιάρα και της νιγηριανής Μπίσι Σίλβα. Όπως διαπίστωσε στις μεταξύ τους συζητήσεις, οι τρεις τους είχαν κοινά ενδιαφέροντα και κοινό προβληματισμό, τόσο σε καλλιτεχνικά όσο και σε θέματα σχετικά με την κοινωνία, την πολιτική, την ιστορία.

"Η συνεργασία επιμελητών είναι συχνά δύσκολη. Όμως εδώ είχα την αίσθηση από την αρχή ότι θα ακολουθούσαμε κοινή πορεία. Βεβαίως γνώριζα ήδη την Μπίσι Σίλβα, με την οποία από καιρό συζητούσαμε διάφορα θέματα σχετικά με τη δουλειά του

επιμελητή και πάντα σχεδιάζαμε να συνεργαστούμε".

Στις τότε συζητήσεις τους, η Μπίσι Σίλβα και η Γκαμπριέλα Σαλγκάδο ήθελαν να καλλιεργήσουν τον διάλογο μεταξύ καλλιτεχνών που ζουν και δημιουργούν στην Αφρική και στη Λατινική Αμερική. Αυτό το όνειρο μπορούν να το υλοποιήσουν τώρα, αλλά και να το επεκτείνουν.

"Θέλαμε να στήσουμε μια γέφυρα μεταξύ Αφρικής και Λατινικής Αμερικής. Όμως δεν περιόρισα τις επιλογές μου μόνο σε καλλιτέχνες από την περιοχή που γνωρίζω καλά. Γνωρίζω τη δουλειά και καλλιτεχνών από πολλές ευρωπαϊκές χώρες, καλλιτεχνών που ζουν σε χώρες της Ασίας ή της Αφρικής. Εκτιμώ το έργο τους και νομίζω πως η δουλειά τους έχει ενδιαφέρον. Ίσως βλέπω τον εαυτό μου ως αγγελιοφόρο που φέρνει φωνές από άλλα μέρη στη Θεσσαλονίκη, ώστε να αναπτυχθεί ένας διάλογος με την τοπική κοινωνία, με τους εδώ καλλιτέχνες και φορείς, και αναμένω με ενδιαφέρον τα αποτελέσματα αυτού του διαλόγου".

ΠΑΡΟΥΣΙΑ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

Μπορεί η τέχνη να αποτελεί ένα μέσο διεξόδου σε αυτούς τους αβέβαιους καιρούς; Αυτό το ερώτημα θέτουν οι τρεις επιμελήτριες της φετινής Μπιενάλε, οι οποίες από την αρχή είχαν ως στόχο να αποφύγουν ολισθήματα τα οποία καταλογίζουν σε ανάλογες εκδηλώσεις τέχνης που γίνονται απλώς μέσα προσέλευσης τουριστών. Έτσι, στις επιλογές τους δεν αναζητήσαν τους

"συνήθεις υπόποτους", όπως χαρακτηριστικά λέει η Γκαμπριέλα Σαλγκάδο, εννοώντας τα μεγάλα ονόματα που κυκλοφορούν από τη μια μεγάλη έκθεση στην άλλη δείχνοντας την ίδια περίπτωση δουλειά.

"Φέρνουμε καλλιτέχνες με στυπητή καριέρα, διεθνείς καλλιτέχνες όχι απαραίτητα γνωστούς στην Ευρώπη. Προτείνουμε εντέλει ένα μίγμα γενεών, τόπων, καλλιτεχνικών ιδιωμάτων".

Αυτό το οποίο γοήτευσε τους καλλιτέχνες που ήδη ασχολούνται με την προετοιμασία των εκθέσεων είναι τα ίχνη του παρελθόντος της πόλης. "Μεγάλη τιμή" χαρακτηρίζει η Γκαμπριέλα Σαλγκάδο τη δυνατότητα που τους έχει δοθεί ώστε να χρησιμοποιήσουν για τις εκθέσεις και κάποιους χώρους στοιχειωμένους από τη μικρή και μεγάλη ιστορία της Θεσσαλονίκης. Αλλά οι επισκέπτες της πόλης δεν θα ανακαλύψουν μόνο στοιχεία του παρελθόντος της. Ένα από τα έργα που θα σίγουρα θα συζητηθεί είναι ένα ραδιοφωνικό πρόγραμμα που θα εκπέμπεται από ένα караβάκι το οποίο θα πλέει στον Θερμαϊκό κόλπο.

"Τα ραδιοφωνικά κύματα φθάνουν παντού, σε αντίθεση με τις εικόνες. Το προηχογραφημένο πρόγραμμα που θα εκπέμπεται θα περιλαμβάνει συνεντεύξεις με πανεπιστημιακούς, ιστορικούς, καλλιτέχνες, ανθρώπους που συναντήσαμε στον δρόμο. Όλοι αυτοί μιλούν για το χθες και το σήμερα της πόλης".

Αφηγήσεις που δημιουργούν μια άλλη εικόνα της πόλης. Ίσως και μια ευκαιρία για να τη δούμε με διαφορετική ματιά.

